

Dosarul nr. 3ra-809/22
2-20153481-01-3ra-05082022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud. V. Ciurac)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru)

Î N C H E I E R E

28 septembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Nina Vascan
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de către Liubov Reprințeva, reprezentată de avocatul Ilie Gîlca,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Liubov Reprințeva împotriva notarului Maria Mardari cu privire la contestarea refuzului și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, împotriva deciziei din 1 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 4 decembrie 2020, Liubov Reprințeva a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva notarului Maria Mardari cu privire la contestarea refuzului și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, este pensionară și se află la evidența medicului xxxxx.

În continuare, a menționat că a fost căsătorită din 26 octombrie 1976 cu defunctul Boris Reprințev, născut în Republica Kazahstan, care ulterior s-a stabilit cu traiul în Republica Moldova. În timpul căsătoriei, nu au avut copii și au dobândit cu titlul de avere comună în devălmășie apartamentul nr. 124 situat în mun. Chișinău, xxxxx, cu numărul cadastral xxxxx.

A comunicat că, la data de 11 martie 2019 soțul său, Boris Reprințev a decedat. Drept urmare, a depus la notarul Maria Mardari declarație de acceptare a succesiunii rămasă după decesul soțului său Boris Reprințev, cu ultimul domiciliu în mun. Chișinău, bd. xxxxx. La declarație au fost prezentate toate actele necesare pentru inițierea dosarului succesoral, inclusiv declarația sa pe propria răspundere, precum că nu cunoaște despre alți succesori, or soții pe parcursul vieții copii nu au avut.

Reclamanta a relatat că, la data de 21 iunie 2019 în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a fost publicat anunțul notarului despre deschiderea procedurii succesorale în urma decesului lui Boris Reprințev, însă până în prezent nimeni nu s-a adresat cu careva declarații de acceptare a succesiunii.

A susținut că, la 23 octombrie 2020 notarul Maria Mardari a recepționat cererea sa cu privire la eliberarea certificatului de moștenitor pe numele său pe averea rămasă după decesul lui Boris Reprințev, în temeiul art. 2185 alin. (4) din Codul civil. La data de 2 noiembrie 2020 a recepționat răspunsul notarului nr.02/3-76 din 27 octombrie 2020, prin care aceasta a refuzat eliberarea certificatului de moștenitor, din motivul că lipsește informația referitor la părinții defunctului Boris Reprințev, descendenții fiecărui părinte, precum și la bunicii defunctului, menționând că la data de 13 decembrie 2019 a expediat la autoritățile competente din Republica Kazahstan o interpelare la care nu are răspuns până în prezent.

Reclamanta a afirmat că, nefiind de acord cu refuzul notarului de a elibera certificatul de moștenitor, la data de 12 noiembrie 2020 s-a adresat notarului Maria Mardari cu cerere prealabilă, prin care a solicitat revocarea refuzului de eliberare a actului notarial nr. 02/3-76 din 27 octombrie 2020 și emiterea în termen de 15 zile calendaristice a actului notarial și anume a certificatului de moștenitor pe numele Liubovi Reprințeva pe averea rămasă după decesul lui Boris Reprințev. Însă, în termenul legal de 15 zile prevăzut de art.167 alin. (3) din Codul administrativ, notarul Maria Mardari nu a soluționat cererea prealabilă și nici nu a expediat nici un răspuns la această cerere.

A mai adăugat că, la data de 11 noiembrie 2020, s-a adresat oficial cu cerere către Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”, Serviciul stare civilă Botonica, municipiul Chișinău, prin care a solicitat prin intermediul Direcției Stare Civilă, să fie interpellate autoritățile competente a Republicii Kazahstan în vederea furnizării următoarei informații: dacă părinții lui Boris Reprințev, mai sunt în viață sau nu și dacă aceștia au avut copii și dacă ei sunt în viață, după caz datele acestora, inclusiv domiciliul; dacă bunicii lui Boris Reprințev mai sunt în viață sau nu. Conform răspunsului Instituției Publice „Agenția Servicii Publice” nr.5848 din 14 noiembrie 2020 s-a adus la cunoștință, că nu este de competența instituției de a solicita informația indicată în cererea din 11 noiembrie 2020. Așadar, la moment nu există nici un temei legal sau alt careva impediment pentru eliberarea certificatului de moștenitor pe numele său pe averea rămasă după decesul lui Boris Reprințev, or notarului i-au fost prezentate toate actele în original, care confirmă raportul de căsătorie, notarul verificând Registrul de stat al populației, a constatat, că defunctul nu are alți moștenitori de clasa întâi și a doua, există declarația pe propria răspundere a sa, precum că nu sunt alți moștenitori, totodată s-a constatat, că defunctul nu a lăsat testament, iar în acest caz toată averea se moștenește de soția supraviețuitoare în temeiul art. 2185 alin. (4) din Codul civil.

A notat că, de asemenea, în speță nu există nici un temei legal de suspendare a eliberării certificatului de moștenitor, toate actele au fost prezentate, raportul de căsătorie a fost confirmat, este evidentă lipsa altor moștenitori, or a trecut un timp îndelungat și nimeni nu s-a adresat cu declarații de acceptare a succesiunii. Nu există în cazul dat nici careva dubii privind cercul de moștenitori, or unicul moștenitor este soția supraviețuitoare Liubov Reprințeva.

A invocat prevederile art. 2545 din Codul civil, care indică că celelalte informații, inclusiv și existența sau inexistența altor moștenitori sau persoane care ar putea pretinde la moștenire, se confirmă prin declarația pe proprie răspundere, declarație care a fost prezentată de către ea notarului, conform căreia aceasta nu cunoaște alte persoane care ar putea pretinde la moștenirea rămasă după decesul soțului său.

Liubov Reprințeva a solicitat declararea ilegalității și anularea refuzului notarului Maria Mardari de eliberare a actului notarial nr. 02/3-76 din 27 octombrie 2020; obligarea notarului Maria Mardari de a emite actul notarial și anume certificatul de moștenitor pe numele său pe averea rămasă după decesul lui Boris Reprințev în temeiul art. 2185 alin. (4) din Codul civil.

Prin hotărârea din 15 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea depusă de către Liubov Reprințeva.

Cu respectarea dispozițiilor art. 232 din Codul administrativ, 20 iulie 2020, Liubov Reprințeva, reprezentată de avocatul Ilie Gîlca a depus cerere de apel împotriva hotărârii instanței de fond.

Prin decizia din 1 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea de apel depusă de către Liubov Reprințeva, reprezentată de avocatul Ilie Gîlca și s-a menținut hotărârea din 15 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a menționat că reținând cadrul legal raportat la circumstanțele faptice ale cauzei, instanța de fond absolut întemeiat a concluzionat că, răspunsul notarului Maria Mardari de a informa pe Liubov Reprințeva precum că, lipsește informația cu privire la părinții defunctului Alexandr Reprințev și Daria Reprințeva, descendenții fiecărui părinte și bunicii defunctului pe linie maternă și pe linie paternă, motiv din care, certificatul de moștenitor va fi eliberat după justificarea cererii privind eliberarea certificatului, este legal și întemeiat, or, pentru eliberarea certificatului de moștenitor, notarul este obligat să stabilească cercul de comoștenitorii.

Instanța ierarhic inferioară a notat că, potrivit materialelor anexate la dosar, se atestă că, defunctul nu a avut descendenți, iar părinții defunctului sunt: tatăl – Alexandr Zaharovici Reprințev și mama – Daria Alexeevna Reprințeva, însă date despre faptul că aceștia sunt în viață sau nu lipsește. Astfel, notarului nu i-a fost prezentată informația despre descendenții părinților (frați, surori a defunctului), la fel, nu există informație privind părinți defunctului (sunt sau nu în viață), or aceștia sunt chemați la moștenire conform art. 2178 și art. 2179 din Codul civil, iar fără aceste informații notarul nu este în drept de a elibera certificat de moștenitor.

Instanța inferioară a specificat că, legiuitorul a prevăzut anumite norme și proceduri care trebuie respectate cu exactitate de către notar și anume să strângă toată informația ce ține de întreaga masă succesorală și moștenitori. Prin urmare, se atestă că soțul supraviețuitor, având un statut de moștenitor legal prin alianță, mărimea cotei sale succesoriale poate fi diferită, în dependență de clasa cu care el este chemat la moștenire: 1/4 - în concurs cu clasa I; 1/2 - în concurs cu clasa II; 1/2 - în concurs cu clasa III; 1.0 - în lipsa moștenitorilor de clasa întâi și a doua și dacă bunicii nu sunt în viață. Astfel, pentru stabilirea cu certitudine a mărimii cotei succesoriale a soției supraviețuitoare, este necesar să fie stabilite următoarele fapte juridice: faptul decesului părinților defunctului; lipsa descendenților acestora; faptul decesului bunicii defunctului pe linie maternă, dar și pe linie paternă. Corespunzător, se concluzionează că, eliberarea certificatului de moștenitor, va putea avea loc, doar după stabilirea faptelor enunțate.

Instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiată poziția intimetei că, neeliberarea până în prezent a certificatului de moștenitor nu este un refuz, ci este doar o amânare de eliberare a actului dat, or emiterea certificatului de moștenitor fără respectarea acestor norme ar putea prejudicia drepturile altor persoane –posibili moștenitori.

Instanța de judecată a constatat cu certitudine că, acțiunile notarului reflectate în răspunsul nr.0213/76 din 27 octombrie 2020 sunt legale și întemeiate, considerent din

care răspunsul contestat a fost emis în condiții legale, iar temeiuri de anulare a acestuia nu au fost identificate.

La data de 29 iunie 2022, Liubov Reprințeva, reprezentată de avocatul Ilie Gîlca a depus recurs împotriva deciziei din 1 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În argumentarea cererii de recurs cu reiterarea motivelor de drept și de fapt anterior invocate, recurenta a indicat că decizia instanței de apel este neîntemeiată și ilegală, deoarece a fost emisă cu aplicarea incorectă a normelor de drept material și procedural care guvernează raportul juridic litigios.

A menționat că la examinarea cauzei, instanța de apel nu a luat în considerare că Liubov Reprințeva este pensionară și se află la evidența medicului xxxxx, are 76 de ani și nu are timp să aștepte până când notarul va stabili toate circumstanțele de fapt a procedurii succesoriale.

A susținut că investigațiile notarului nu pot dura la nesfârșit, acestea trebuie să se desfășoare într-un termen rezonabil, în caz contrar se va încălca dreptul de proprietate a moștenitorului, care având vocație succesorală nu poate efectiv beneficia de acest drept, dreptul său transformându-se într-un drept teoretic și iluzoriu, or procedura administrativă trebuie să fie rapidă, efectivă și simplă.

A afirmat că este absolut neîntemeiată concluzia instanțelor de judecată precum că notarul nu a refuzat eliberarea certificatului de moștenitor, dar a amânat această eliberare, deoarece nu a stabilit toate faptele juridice necesare. Or, amânarea conform legii are loc în cazuri concrete și pe perioade concrete, însă, în speță, notarul nu a comunicat că a amânat eliberarea certificatului de moștenitor legal și nu a stabilit un termen concret de amânare, ceea ce de fapt echivalează cu nesoluționarea în termen a cererii, și prin prisma art. 64 din Codul administrativ, nesoluționarea unei cereri în termen legal se consideră refuz în soluționarea acesteia.

A explicat că instanțele de judecată nu au dat răspuns la cea mai importantă problemă din speță, a fost încălcat sau nu termenul rezonabil pentru întocmirea actului notarial – certificatul de moștenitor legal de către notarul Maria Mardari. Or, este incontestabil și evident, ca prin tergiversarea întocmirii actelor notariale se încalcă și dreptul succesorilor la respectarea proprietății, sau aceștia fără perfectarea actelor sunt în imposibilitatea de a-și exercita dreptul de proprietate, care este dobândit prin succesiune.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 1 iunie 2022, dispozitivul deciziei fiind notificat reprezentantului recurenteii – avocatul Ilie Gîlca, prin intermediul poștei electronice, la data de 7 iunie 2022 (f.d.122).

Totodată, decizia motivată din 1 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată reprezentantului recurenteii – avocatul Ilie Gîlca, la 27 iulie 2022 (f.d.131).

Prin urmare, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că Liubov Reprințeva, reprezentată de avocatul Ilie Gîlca, s-a conformat prevederilor legale și a depus recursul în termenul prevăzut de art. 245 din Codul administrativ.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de către Liubov Reprințeva, reprezentată de avocatul Ilie Gîlca, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ.

În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de către Liubov Reprințeva, reprezentată de avocatul Ilie Gîlca.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de către Liubov Reprințeva, reprezentată de avocatul Ilie Gîlca, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu